

Nopef

NORDIC PROJECT TRUST FUND

Årsrapport 2017

1. Inledning

Nopef har som mål att stärka Nordiska små och medelstora företags (SMEs) konkurrenskraft genom stöd till förstudier för internationella etableringar utanför EU/EES. Genom riskavlyft i form av räntefria villkorslån bidrar Nopef till att skala upp nordiska lösningar inom miljö- och klimatområdet samt till ökad tillväxt och sysselsättning i Norden och i projektländerna. Nopef finansieras med årliga budgetmedel från Nordiska Ministerrådet och administreras av Nordiska Miljöfinansieringsbolaget (NEFCO). Sedan 1982 har Nopef beviljat internationaliseringsstöd till över 3000 nordiska SME företag med en sammanlagd finansiering på över MEUR 100.

2. Mål och resultat

- Samtliga mål för Nopefs projektverksamhet uppnåddes 2017
- 70 nya projekt beviljades finansiering till ett sammanlagt värde av MEUR 2,2
- 36 nordiska SME företag realiserade en internationell etablering
- Realiseringsgraden för finansierade projekt uppgick till 63 %
- Nopefs kundundersökning visar att projekten skapat nya jobb i Norden och i projektländerna
- Synergier har uppnåtts genom ökat projektsamarbete mellan Nopef och NEFCO

2.1 År 2017 i huvuddrag

Samtliga operativa mål för Nopefs projektverksamhet uppnåddes 2017 med god marginal. Under året godkändes finansiering till 70 nordiska SME företag för internationalisering, till ett sammanlagt värde av MEUR 2,2. Vidare realiserades 36 nordiska utlandsetableringar med stöd av Nopef, vilket motsvarar en realiseringsgrad på 63 % för finansierade projekt. Nopefs projektverksamhet riktades under 2017 fortsättningsvis främst mot viktiga exportmarknader utanför EU/EES som USA, Kina och Indien. I tillägg sågs ett växande intresse för nya affärsmöjligheter i länder i Sydostasien, Afrika och Gulfbregionen.

Samtliga projekt som beviljades finansiering har potential att skapa direkta eller indirekta miljövinster i projektländerna. En växande andel av projekten genomförs av nordiska tillväxtbolag och gäller klimatlösningar med demonstrationsvärde och potential till att skalas upp. Ett flertal av projekten berör energieffektivisering för industrin samt förnybar energi som vindkraft och solenergi. Andra betydande projektområden är lösningar och produkter för resursbesparing, digitalisering, minskad användning av kemikalier, materialinnovationer samt hållbart jordbruk.

Samarbetet mellan Nopef och NEFCO:s investeringsverksamhet har under året intensifierats då NEFCO:s förnyade geografiska mandat trädde i kraft. Projekt som mottagit stöd av Nopef kan framöver även bli aktuella för fortsatt finansiering av NEFCO. Denna utveckling stärker Nopefs roll och relevans som ett nordiskt finansieringsinstrument för internationalisering. Samarbetet med andra nordiska institutioner har även utvecklats och resulterat i nya gemensamma satsningar.

Nopefs årliga kundundersökning genomfördes hösten 2017 och visar att varje genomförd utlandsetablering i snitt har skapat 13 nya arbetsplatser. Enligt dessa resultat kan Nopefs projekt förväntas att skapa uppskattningsvis 500 nya arbetsplatser årligen, varav ca 15 % av jobben skapas i de nordiska länderna. I tillägg visar undersökningen att merparten av genomförda etableringar resulterat i export och leveranser för företagens nordiska underleverantörer. Dessa resultat ger en stark grund för den fortsatta utvecklingen av Nopefs projektverksamhet.

	2017	2016	2015
Beviljade villkorslån, st.	70	76	73
Registrerade ansökningar, st.	91	106	104
Beviljade villkorslån, tusen EUR	2 172	2 389	2 403
Genomsnittligt villkorslån, EUR	31 029	31 434	32 917
Acceptansgrad för behandlade ansökningar	79 %	67 %	70 %

2.2 Finansierade projekt

Nopef beviljade under 2017 villkorslån för internationalisering till 70 nordiska SME företag till ett sammanlagt värde av MEUR 2,2, jämfört med 76 villkorslån till ett värde av EUR 2,4 milj. år 2016. (tabell 1). Trots en mindre edgång i antalet projekt från föregående år, var projektaktiviteten 2017 stabil och översteg klart årets resultatmål på 65 nya projekt. Det genomsnittliga värdet på beviljade villkorslån var EUR 31 029, jämfört med EUR 31 434 året innan.

Nopef registrerade och behandlade under 2017 totalt 91 nya ansökningar om villkorslån för internationalisering. Utöver detta har Nopefs mottagit förfrågningar och diskuterat finansieringsmöjligheter med ett stort antal nordiska företag som inte ingår i statistiken för mottagna ansökningar. Efter två år av ökad ansökningsaktivitet, minskade antalet ansökningar något jämfört med föregående år. Ett flertal marknadsföringsaktiviteter har initierats i syfte att uppnå en god och jämn ansökningsaktivitet från samtliga nordiska länder 2018.

Acceptansgraden, dvs. andelen mottagna ansökningar som godkändes under året var 79 %, jämfört med 67 % året innan. Den huvudsakliga motiveringen för avslagna ansökningar var en otillräcklig ekonomi (55 %), ett otillräckligt miljöintresse (23 %), overifierad projektfinansiering (5 %), förstudiens innehåll och syfte (5 %) och ett ofullständigt ansökningsmaterial (12 %).

2.2.1 Projektländer

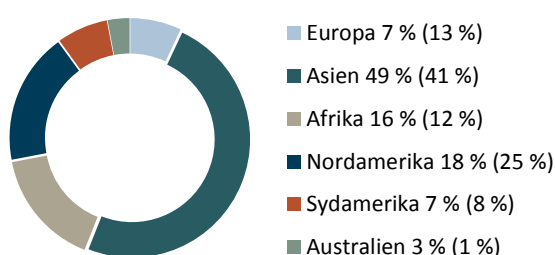
Nopefs projektverksamhet är fortsättningsvis geografiskt sätt mycket väldiversifierad och nya projekt godkändes i samtliga världsdelar fördelat på 33 länder (figur 1). Under 2017 fördelade sig lånebeviljningen enligt följande (med fördelningen för 2016 angett inom parentes): Asien 49 % (41 %), Nordamerika 18 % (25 %), Sydamerika 7 % (8 %), Europa 7 % (13 %), Afrika 16 % (12 %) och Australien 3 % (1 %). I linje med tidigare år riktades det största antalet godkända projekt mot USA med 11 godkända projekt, följt av Kina (9), Indien (6), Thailand (4) och Vietnam (3). Jämfört med 2016 minskade antalet projekt mot USA, Kina, Brasilien och Ryssland, medan projektaktiviteten ökade mot bl.a. Indien, Sydkorea, Thailand och Vietnam.

Nopefs låneportfölj bestod i slutet av året av 148 projekt vilket är i linje med tidigare år. De aktiva projekten riktar sig bl.a. mot etableringar i USA (28 st.), Kina (21 st.), Indien (11 st.), Ryssland (9 st.), Bangladesh (5 st.), Brasilien (5 st.) och Filippinerna (5 st.). Nopefs projektaktivitet fortsätter att tydligast öka mot länder i Afrika, Sydostasien och Gulfstaterna, en utveckling som förväntas att fortsätta. USA beräknas dock ännu 2018 att kvarhålla sin position som de nordiska SME företagens viktigaste målmarknad utanför EU och EES.

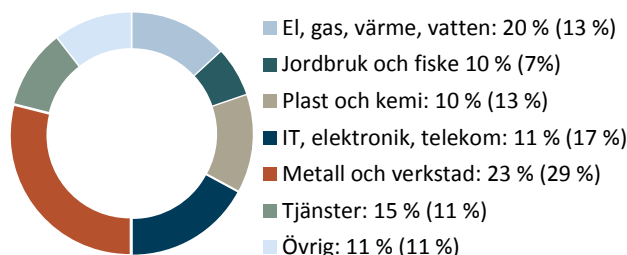
2.2.2 Fördelning enligt ansökarland

Nopef strävar till att projektaktiviteten på sikt ska återspegla den nordiska fördelningsnyckeln men fördelningen mellan de nordiska länderna varierar stort från år till år. De godkända projekten 2017 fördelades på nordiska företag enligt följande jämfört med 2016: Danmark 40 % (42 %), Finland 11 % (16 %), Island 3 % (4 %), Norge 7 % (9 %) och Sverige 39 % (29 %). Marknadsförings- och informationsarbetet har under året vidareutvecklats för att öka kännedomen om Nopefs finansieringsinstrument i samtliga nordiska länder.

Figur 1: Beviljade villkorslån per målområde 2017
(Andel i procent jämfört med 2016)

Figur 2: Beviljade villkorslån per bransch 2017
(Andel i procent jämfört med 2016)

2.2.3 Branschfördelning

Nopefs projektverksamhet fördelar sig på ett flertal olika sektorer där både tillverkande industri och tjänstesektorn är välrepresenterade (figur 2). De godkända projekten representerade bl.a. metall och verkstad (23 %), energi (20 %), tjänster (15 %), IT och elektronik (11 %), plast och kemi (10 %) samt jordbruk, skog och fiske (10 %). Jämfört med tidigare år ökade projekt inom energisektorn starkast, bl.a. genom ett ökat antal satsningar inom förnybar energi.

2.2.4 Företagsstorlek

Nopef erbjuder villkorlån till nordiska SME företag med upp till 250 anställda och MEUR 50 i omsättning. Nopefs styrkommitté kan även bevilja finansiering till företag med upp till 500 anställda och MEUR 100 i omsättning. Projekten som godkändes fördelade sig 2017 enligt följande: 33 % hade 10 eller färre anställda, 42 % mellan 11 och 50 anställda, 10 % mellan 51 och 100 anställda, 11 % mellan 101 och 250 anställda, och 4 % över 250 anställda (figur 3).

Företagen som beviljades finansiering hade i snitt 48 anställda och MEUR 9,3 i omsättning, jämfört med 47 anställda och MEUR 10,2 i omsättning föregående år. Andelen internationaliseringsprojekt med nyetablerade företag som är fyra år gamla eller yngre (s.k. born globals) ökade märkbart och utgjorde 27 % av samtliga finansierade företag i 2017. För denna grupp av företag kan Nopefs stöd ofta vara helt avgörande för både projektens uppkomst och att säkra ett kvalitativt beslutsunderlag inför ett möjligt investeringsbeslut.

2.3 Realiserade projekt

Nopef bidrog genom sin projektverksamhet 2017 till att 36 nordiska företag genomförde en internationell affärsetablering genom upprättandet av ett dotterbolag, joint venture, eller en annan jämförbar investering i projektlandet. Etableringarna fördelades på 16 projektländer, varav 11 projekt i USA, 6 projekt i Kina, 3 projekt i Brasilien och 3 projekt i Sydafrika. De genomförda etableringarna förväntas av företagen att skapa investeringar på ca MEUR 34 i projektländerna. Projekten kommer att följas upp år 2020 genom en kundundersökning, med en utvärdering av bl.a. uppnådda arbetsplatser, investeringar, försäljning och miljöresultat.

Realiseringsgraden som anger andelen företag som genomfört en etablering efter slutförd förstudie med delfinansiering från Nopef, ökade 2017 till 63 % från 59 % föregående år (tabell 2). Årets resultatmål om att minst 50 % av finansierade projekt skall realiseras uppnåddes därmed med en god marginal. För samtliga avslutade projekt, inklusive de projekt som avbrutits utan utbetalningar av medel, uppgick realiseringsgraden till 53 %. De avslutade projekten har i snitt genomförts på 1,6 år, jämfört med 2,2 år 2016. En ny milstolpe uppnåddes 2017 då antalet realiserade projekt sedan Nopef etablerades 1982 totalt översteg 1000 internationella affärsetableringar.

2.4 Miljöresultat

Nopef fokuserar på nordiska SME företags projektstudier relaterade till gröna investeringar och internationalisering av nordiska lösningar inom miljö- och klimatområdet. Samtliga projekt som beviljades finansiering 2017 genomgick en miljövärdering och bedöms ha potential att skapa direkta eller indirekta positiva miljöeffekter och en ökad miljömedvetenhet i projektländerna.

I enlighet med NEFCO:s riktlinjer för miljö och hållbarhet bidrar även Nopef till att främja FN:s globala hållbarhetsmål. Projekten som under året beviljades finansiering (figur 4) hänför sig till följande miljöområden: energieffektivisering (20 st.), förnybar energi (20 st.), resursbesparing och återvinning (19 st.), jordbruk, skogsbruk och fiske (6 st.) samt avfall och utsläppsminskning (5 st.).

Tabell 2: nyckeltal 2017 för Nopef

	2017	2016	2015
Antal avslutade lån	68	80	70
Realiserade projekt, st.	36	40	40
Realiseringsgrad, beviljade lån	53 %	50 %	57 %
Realiseringsgrad, utbetalda lån	63 %	59 %	69 %
Antal år från beviljning till projektavslutning, snitt	1,6	2,2	1,8

2.4.1 Energieffektivisering och -besparing

En betydande andel projekten som godkändes 2017 förväntas skapa miljövinster genom minskad energianvändning eller genom att effektivisera befintlig energianvändning. Nopef beviljade finansiering till 9 projekt för utökad användning av modern och effektiv produktionsutrustning, processer och kunskap. Finansiering beviljades även till projekt gällande mjukvara och system för energihantering, LED-belysning, komponenter för elbilar, trafikplanering samt för energieffektiv byggnadsteknik. Inom denna kategori realiserades under året 14 nordiska utlandsetableringar.

2.4.2 Förnybar energi

Förnybar energi har de senaste åren varit ett växande projektområde för Nopef. En betydande del av projekten har berört vindkraftsteknik. År 2017 beviljades finansiering till 8 nordiska teknik- och tjänsteleverantörer inom denna sektor, varav hälften av projekten riktades mot Indien. En annan märkbar trend har varit en ökning av projekt inom solenergi. Av 7 godkända projekt inom solenergi, riktades ett flertal projekt mot fattigare länder med stora utvecklingsbehov som Mali, Etiopien, Sydsudan och Kambodja. Ett tredje viktigt område har relaterat till nordisk biobränsleteknik. Under året realiserades 11 etableringar inom projektområdet förnybar energi.

2.4.3 Resursbesparing och återvinning

Genom internationaliseringen av nordiska SME företag bidrar Nopef till att överföra lösningar för effektivare resursanvändning och övergång till mer miljövänliga material inom industrin. År 2017 godkände Nopef 10 projekt som väntas bidra till en minskad användning av plast och skadliga kemikalier inom industrin. Andra projekt inom denna kategori ger minskad miljöbelastning genom digitalisering, minskad vattenkonsumtion, nya lättviktsmaterial, samt ökad materialåtervinning inom industrin. Nopef bidrog 2017 till 10 realiserade projekt inom miljökategori resursbesparing.

2.4.4 Jord- skogsbruk och fiske

Nordisk teknik och kunskap inom jord- skogsbruk och fiske har en betydande marknadspotential utanför de nordiska länderna. År 2017 godkändes 6 nya projekt gällande konsultering inom hållbart jord- och skogsbruk, bevattningssystem, hållbar foderproduktion samt teknik och lösningar för hållbart fiske. Projekten genomförs bl.a. i Vietnam, Bangladesh, Colombia och Uganda.

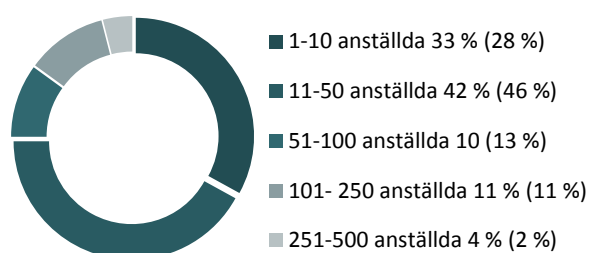
2.4.5 Avfall och utsläppsminskning

Ett flertal nordiska SME företag beviljades 2017 finansiering för internationalisering av lösningar och teknik relaterat till avfallshantering och utsläppsreduktioner. De aktuella projekten berör system för avfallshantering, luftrensningssystem, miljömätningssystem samt miljöskyddsprodukter. Målmarknaderna utgörs av Kina, Brasilien, Kanada och Förenade Arabemiraten.

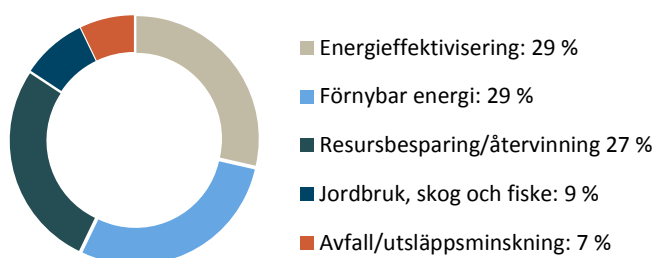
2.5 Resultat från Nopefs kundundersökning

Nopefs årliga kundundersökning som genomfördes fjärde året i följd hösten 2017, visar att Nopefs verksamhet påverkar företagets sysselsättning positivt både i Norden och i projektländerna. I genomsnitt har varje internationell etablering som genomförts med stöd av Nopef skapat 13 nya arbetsplatser, varav 2 st. i Norden. Med nuvarande projektaktivitet och resultatnivå kan Nopef förvänta att årligen bidra till att skapa 500 nya jobb, varav ca 75 i de nordiska länderna.

Figur 3: Beviljade villkorsslån enligt bolagsstorlek 2017
(Andel i procent jämfört med 2016)

Figur 4: Beviljade villkorsslån enligt miljöområde 2017
(Andel i procent jämfört med 2016)

Merparten av företagen uppger att projekten har förbättrat deras konkurrenskraft, skapat nya möjligheter för teknik- och kunskapsöverföring och ökat sysselsättningen i det egna företaget samt hos företagens nordiska underleverantörer. Etableringarna skapar även långsiktiga effekter och 94 % av företagen är fortsatt i drift i projektlandet tre år efter att etableringen genomfördes.

Resultaten från kundundersökningen visar att Nopefs stöd har varit en betydande orsak till att företagen påbörjat och genomfört sina internationaliseringsprojekt. Av respondenterna uppger 70 % att Nopefs stöd spelat en betydande roll i beslutet att påbörja projekten. Vidare visar kundundersökningen en hög multiplikatoreffekt för det beviljade stödet. I genomsnitt har varje etablering skapat investeringar om ca MEUR 0,9 och försäljning över en treårsperiod på ca MEUR 2, vilket ger en multiplikatoreffekt på 17 för uppnådda investeringar och 37 för uppnådd försäljning.

3. Informationsverksamhet och organisatoriskt samarbete

För att upprätthålla en god synlighet och öka kännedomen om Nopefs finansieringsmöjligheter i samtliga nordiska länder har ett flertal aktiviteter och samarbetsprojekt genomförts i 2017. En viktig del av detta arbete har varit att upprätthålla och skapa nya kontaktytor mot både nordiska och nationella export-, näringsfrämjande- och finansieringsinstitutioner. I tillägg har Nopef fortsatt samarbetet med ett flertal nätverksorganisationer med inriktning på näringsutveckling.

Under 2017 presenterades Nopefs finansieringserbjudanade vid ett flertal nordiska och internationella seminarier, evenemang och konferenser. I april 2017 presenterades Nopef på en nordisk-baltisk energi och klimatkonferens arrangerad av NMRs kontor i Lettland. I november fick Nopef en god synlighet på den nordiska paviljongen vid FN:s klimatkonferens (COP 23) i Bonn. NEFCO:s sidoevenemang under temat "*mobilising green investments for smart solutions*", omfattande en paneldiskussion med bl.a. företagen Ignitia AB och Differ AS som berättade om sina erfarenheter från utlandsetableringar som genomförts med stöd av Nopef.

Nopefs samarbete med andra nordiska organisationer har vidareutvecklats på ett flertal områden. Nopef och Nordic Climate Facility (NCF) har i samverkan genomfört seminarier våren 2017 i Stockholm, Helsingfors och Köpenhamn. Detta samarbete väntas fortsätta 2018. Nopef har vidare presenterats vid teknologi- och startup-konferensen SLUSH i Helsingfors, vid Cleantech Capital Day i Oslo där nordiska investerare och cleantech-företag möttes samt arrangerat ett företagsseminarium i Reykjavik i samarbete med Promote Iceland och Federation of Icelandic Industries. Under året har nya samarbetsmöjligheter diskuterats med Nordic Innovation (NI), bl.a. i samband ett projekt kring Sustainable Cities. Dessa möjligheter kommer att bearbetas vidare under 2018.

Nopef har under året profilerats på Nopefs och NEFCO:s hemsidor, i sociala medier, i nyhetsbrev samt kundtidning. Nordiska Ministerrådets nya visuella profil har implementerats inom Nopefs informationsverksamhet. Nopefs och NEFCO:s kommunikationsarbete har även i övrigt koordinerats för att uppnå en god effektivitet och genomslagskraft.

4. Organisation och administration

Arbetet med att öka samverkan mellan Nopef och NEFCO:s övriga verksamhet har fortsatt under året. NEFCO:s förnyade mandat trädde i kraft 2017 och har öppnat möjligheten för en utökad finansieringsverksamhet utanför Östeuropa. Ett viktigt område under det förnyade mandatet blir att realisera projektsynergier mellan Nopef och NEFCO:s investeringsverksamhet. Detta innebär att NEFCO framöver kan erbjuda finansiering för miljöinvesteringar till de Nordiska SME-företag som har genomfört en utlandsetablering med stöd av Nopef. Ett högt prioriterat område för Nopef under 2018 blir att identifiera och vidareföra dessa projektmöjligheter till NEFCO.

En utredning gällande integrering av jämställdhetsfrågor i Nopefs verksamhet genomfördes våren 2017 och delgavs NMR. Nopefs verksamhet ingår även i NEFCO:s pågående utarbetning av en policy och handlingsplan kring jämställdhetsfrågor, där man ser på möjligheterna att systematisera uppföljningen av jämställdhetsfrågor bl.a. genom Nopefs framtida kundundersökningar.

Nopefs styrkommitté sammanträdde två gånger 2017, varav ett möte hölls i skriftlig ordning. Som ordförande för styrkommittén valdes ledamoten för Norge Geir Ove Hansen. Som vice ordförande och ny ledamot för Sverige tillträdde Annika Holmberg med Jon Simonsson som suppleant. Tiina Ingman tillträdde som ny ledamot för Finland med Marko Laiho som suppleant. Sveinn Thorgrimsson fortsatte som ledamot för Island. Som ledamot för Danmark fortsatte Troels Jakobsen med Jens Kasper Greven Rasmussen som suppleant.

5. Ekonomi

Nopefs budgetmedel från Nordiska Ministerrådet för 2017 var EUR 2,1 milj., vilket utgjorde en ökning på tEUR 40 jämfört med året innan. Den aktiva låneportföljen bestod per 31.12.2017 av 148 villkorlån till ett värde av MEUR 4,6 (tabell 3). Under 2017 avslutades sammanlagt 68 villkorlån. Nopef tillfördes sammanlagt tEUR 727 genom återföringar av icke utbetalda villkorlån. Räkenskapsårets överskott var tEUR 142. De utgående fria egna projektmedlen uppgick till tEUR 244 per 31.12.2017 jämfört med tEUR 102 vid årets början. Likvida medel utgjorde sammanlagt MEUR 4,3 per 31.12.2017 av vilka MEUR 4,1 var öronmärkta icke utbetalda projektmedel.

Tabell 3: Ekonomiska nyckeltal	2017	2016*
Beviljade lån, tusen EUR	2 172	2 389
Återförda lån, tusen EUR	727	887
Utbetalda lån, tusen EUR	1 412	1 634
Eftersänkta lån, tusen EUR	1 412	1 653
Låneportföljen vid utgången av året antal lån	148	146
Låneportföljen vid utgången av året, tusen EUR	4 618	4 602

* inkluderar både Nopef TF och institutionen Nopef

Helsingfors den 14 februari 2018

NORDISKA MILJÖFINANSIERINGSBOLAGET (NEFCO)

Magnus Rystedt
Verkställande direktör

Mikael Reims
Senior Manager